

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5.

Fylke: Nordland.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Nesna.

Emne: Vannbæring.

Bygdelag: Handnes.

Oppskr. av: Ingvald Dahl.

Gard: Handnes. skole.

(adresse): Saura.

G.nr.

Br.nr.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Oppskrifta er etter eiga røynsle.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. En har båret heim vatn med vassåk og to bøtter.

Vassåket blir kalt "halætre" (et). (Tjukk 1).

En type som hviler på begge skuldrer med utholket åpning for halsen midt på åket ble brukt.

En har brukt tau og jernkroker, jernlenker og jernkroker. Tauet eller lenken ble kalt "halætreband" (et), og krokene ble kalt "halætrekrok~~er~~" (en).

For omlag to år siden så jeg ei gammel kone som bar vatn i trebøtter.

2. Jeg har ikke hørt om eller sett at en har hentet vatn i lagget kar med to ører som en stakk en stang ~~erksstang~~ gjennom og som to måtte bære på skulderen.

Om vinteren hadde en litt snø i vassbøttene for å hindre skvulping når en bar vatn med vassåk.

Det har vært vanlig å bruke vassåk når en bar melk heim fra sommerfjøset.

3. En har ikke brukt å sette vasskaret på en ski og skyve det foran seg om vinteren.

4. Når mannen var heime og ikke var opptatt med noe annet arbeide, var det gjerne han som bar vatn, særlig til fjøset. Men når mannen var på fiske om vinteren, var det gjerne kona og de største barna

som bar vatn. Og der hvor det var mannlige eller kvinnelige tjenere på gården, var det gjerne disse som bar vatn.

5. Dette er metoder som dessverre ennå blir brukt, både på husmannsplasser, småbruk og på vanlige gårder.

6. Men på de større gårder, kjører kjører de helst vatnet, især dersom det er lang vei etter det. Det er særlig om vinteren dette foregår. Vatnet blir kjørt i store fustasjer på slede. En strisekk blir ofte lagt over fustasjen og surret fast til denne for å hindre skvulping under kjøringen.

7. I de senere år har folk mer og mer lagt inn ~~springs~~ vannspring både i fjøs og i kjøkken. Så det ser ut til at om ikke lenge kommer vassbæring til å bli "en saga blott" her.

Det hender forresten ofte at folk som har innlagt vannspring, må bære og kjøre vatn om vinteren fordi brønnene eller vasskummene er for små når det setter inn med langvarig barfrost.

Kalshu.

